

1968, 26. červenec, Praha. - Poselství občanů předsednictvu ústředního výboru Komunistické strany Československa, sepsané spisovatelem Pavlem Kohoutem a uveřejněné ve zvláštním vydání týdeníku Literární listy.

Soudruzi,

píšeme vám v předvečer vašeho setkání s politbyrem ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu, na kterém budete jednat o osudu nás všech. Jako už mnohokrát v historii lidstva, bude o životní cestě milionů rozhodovat několik mužů. Je to těžké a chceme vám to ulehčit svou podporou.

Dějiny naší země v posledních staletích jsou dějinami nesvobody. S dvěma krátkými přestávkami jsme byli odsouzeni utvářet svou národní existenci ilegálně, několikrát jsme stáli na pokraji záhuby. Proto naše národy tak horoucně pozdravily demokracii, kterou nám přineslo osvobození v roce 1918. Byla to neúplná demokracie, protože nepřinesla svým občanům politickou ani sociální jistotu. A přece to byla v první řadě dělnická třída, která ve dnech Mnichova nejkonkrétněji manifestovala své odhodlání ubránit svůj stát před zkázou. Tím dychtivěji pozdravily naše národy socialismus, který nám přineslo osvobození v roce 1945. Byl to neúplný socialismus, protože nedal svým občanům občanskou ani tvůrčí svobodu. My jsme ji však úporně hledali a začali nalézat po lednu tohoto roku.

Nadešel okamžik, kdy se naše vlast po staletích stala opět kolébkou nadějí, nikoli pouze našich. Nadešel okamžik, kdy můžeme podat světu důkaz, že socialismus je jediná skutečná alternativa pro celou civilizaci.

Očekávali jsme, že tuto skutečnost přivítá se sympatií především celé socialistické společnosti. Místo toho jsme obžalováni ze zrady. Dostáváme ultimáta od soudruhů, kteří každým vystoupením víc a více prokazují neznalost našeho vývoje a naší situace. Jsme obviňováni ze zločinů, které jsme nespáchali. Jsou nám podkládány úmysly, které jsme neměli a nemáme.

Visí nad námi hrozba nespravedlivého trestu, který, ať by měl jakoukoli podobu, zasáhne jako bumerang i naše soudce, zničí naše úsilí a především tragicky poskvrní myšlenku socialismu všude na světě na dlouhou řadu let.

Soudruzi,

je vaším historickým úkolem zabránit takovému nebezpečí! Je vaším posláním přesvědčit vedoucí představitele KSSS, že obrodný proces v naší zemi musí být doveden do konce tak, jak to odpovídá zájmům naší společné vlasti i zájmům pokrokových sil na všech kontinentech.

Vše, oč usilujeme, dá se shrnout do čtyř slov: **SOCIALISMUS! SPOJENECTVÍ! SUVERENITA! SVOBODA!**

V socialismu a spojenectví je naše garancie bratrským zemím a stranám, že nepřipustíme vývoj, který by ohrožoval skutečné zájmy národů, v jejichž svazku přes dvacet let čestně bojujeme za společnou věc. V suverenitě a svobodě je naopak garancie naší zemi, že se nebudou opakovat těžké chyby, které ještě před nedávnem hrozily vyústit v krizi.

Vysvětlete svým partnerům, že extrémní hlasy, které tu a tam zaznívají v našich domácích diskusích, jsou právě produktem policejně byrokratického systému, jenž tak dlouho dusil tvůrčí myšlení, až zahnal řadu lidí do vnitřní opozice. Přesvědčte je bezpočtem příkladů, že autorita strany a pozice socialismu u nás jsou právě dnes nesrovnatelně silnější než kdykoli v minulosti.

Řekněte jim, že potřebujeme demokracii, klid a čas, abychom byli lepšími socialisty a důstojnějšími spojenci než kdykoli dřív!

Prostě promluvte jménem lidu, který v těchto dnech přestal být pojmem a stal se znovu silou, jež vytváří dějiny.

Soudruzi Barbírku, Biľaku, Černíku, Dubčeku, Koldere, Kriegle, Pillere, Rigo, Smrkovský, Špačku a Švestko, soudruzi Kapku, Lenárte a Šimone, je možné, že ne všichni zastáváte ve všem stejný názor. Někteří z vás, přestože spolubybojovali leden, jsou ostře kritizováni za své předlednové chyby. Takový je úděl politiků, a sedm měsíců od ledna prokázalo, že tuto kritiku nehodlá nikdo přeměnit v krevní mstu. Bylo by tragické, kdyby osobní pocity kohokoli z vás převládly nad zodpovědností, kterou v této chvíli nesete za 14 361 000 lidí, mezi něž bytostně patříte i vy sami.

Jednejte, vysvětľujte, ale jednotně a bez ústupků obhajte cestu, na kterou jsme vyšli a ze které živi nesejdeme.

Budeme v příštích dnech s napětím hodinu od hodiny v duchu sledovat vaše jednání. Čekáme netrpělivě na vaše zprávy. Myslíme na vás. Myslete na nás! Píšete za nás osudovou stránku dějin Československa. Napište ji s rozvahou, ale především s odvahou.

Ztratit tuto jedinečnou šanci by bylo naše neštěstí a vaše hanba. Věříme vám!

Vyzýváme současně všechny spoluobčany, kteří s námi souhlasí, aby podpořili toto poselství!

Literární listy, roč. 1 (1968), 26. července 1968, zvláštní vydání, s. 1.